

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«___» «червня» 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «БАКАЛАВР»**

Тема: «Аналіз доходів підприємства та шляхи їх зростання»

Виконав(ла): Юрій БАБІЙ

Керівник: кандидат економічних наук Марина ЄВТУШЕНКО

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - к. е. н. доцент Марина ЄВТУШЕНКО

другий розділ - к. е. н. доцент Марина ЄВТУШЕНКО

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2024

(Ф 03.01-19)

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

«13» травня 2024 р.

ЗАВДАННЯ
на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти БАБІЮ Юрію Анатолійовичу
(прізвище, ім'я у родовому відмінку)

1. Тема кваліфікаційної роботи «Аналіз доходів підприємства та шляхи їх зростання» затверджена наказом ректора від .04.2024 № /ст.
2. Термін виконання роботи: з 13.05.2024 до 16.06.2024.
3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики України, дані обліково-інформаційної системи підприємства, фінансова, податкова, статистична звітність підприємства.
4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

- 1.1. Сутність доходів підприємства
- 1.2. Інформаційне забезпечення формування доходів підприємства
- 1.3. Фінансово-економічний паспорт Товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «Відродження»

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТОВ «АГРОФІРМА «ВІДРОДЖЕННЯ» ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗРОСТАННЯ

- 2.1. Аналіз динаміки джерел формування доходів підприємства
- 2.2. Аналіз складу, структури доходів підприємства
- 2.3. Шляхи зростання доходів підприємства в умовах ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Висновки до розділу 2

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:

ЛИСТ 1. Сутність доходів підприємства. ЛИСТ 2. Інформаційне забезпечення доходів підприємства. ЛИСТ 3. Фінансово-економічний паспорт підприємства. ЛИСТ 4. Аналіз динаміки джерел доходів підприємства. ЛИСТ. 5. Аналіз складу, структури доходів підприємства. ЛИСТ. 6. Шляхи зростання доходів підприємства.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	13.05.2024 – 21.05.2024	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	22.05.2024 – 31.05.2024	
3	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	01.06.2024 – 04.06.2024	
4	1. Переплетення кваліфікаційної роботи, підготовка презентації та доповіді 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	05.06.2024 06.06.2024	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	КОНСУЛЬТАНТ (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	к. е. н. Марина ЄВТУШЕНКО		
РОЗДІЛ 2	к. е. н. Марина ЄВТУШЕНКО		

8. Дата видачі завдання: «13» травня 2024 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Марина ЄВТУШЕНКО

(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Юрій БАБІЙ

(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Аналіз доходів підприємства та шляхи їх зростання»: 68 стор., 13 рис., 22 табл., 41 літературне джерело.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка шляхів зростання доходів підприємства.

Об’єкт дослідження – процес формування доходів підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів формування доходів підприємства ТОВ «Агрофірма «Відродження».

Методи дослідження: порівняння, класифікація, деталізація та ідентифікація, таблиці, рисунки, нормативний, економіко-математичне моделювання, факторний і коефіцієнтний аналіз.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній діяльності підприємств різних видів економічної діяльності.

АНАЛІЗ, ДОХОДИ, ПІДПРИЄМСТВО, ШЛЯХИ,
УДОСКОНАЛЕННЯ, ЗРОСТАННЯ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КОФЗ - Концептуальна основа фінансової звітності

МСБО - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку

МСФЗ – Міжнародні стандарти фінансової звітності

НБУ – Національний банк України

НП(С)БО – Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку

СГД – суб'єкт господарської діяльності

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Сутність доходів підприємства.....	10
1.2. Інформаційне забезпечення формування доходів підприємства.....	17
1.3. Фінансово-економічний паспорт Товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «Відродження»	22
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТОВ «АГРОФІРМА «ВІДРОДЖЕННЯ» ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗРОСТАННЯ....	28
2.1. Аналіз динаміки джерел формування доходів підприємства.....	28
2.2. Аналіз складу, структури доходів підприємства.....	34
2.3. Шляхи зростання доходів підприємства в умовах ТОВ « Агрофірма «Відродження».....	41
Висновки до розділу 2.....	45
ВИСНОВКИ.....	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51
ДОДАТКИ.....	56

ВСТУП

Актуальність проблеми. Дерегуляція та розвиток підприємництва дійсно можуть стати ключовими факторами для сталого розвитку України. Створення сприятливого середовища для бізнесу включає в себе ряд заходів, таких як спрощення адміністративних процедур, зменшення бюрократичних перешкод, поліпшення інвестиційного клімату та підтримка розвитку малого і середнього бізнесу. Стимулюючі механізми інвестиційної діяльності можуть включати в себе податкові пільги для інвесторів, спеціальні інвестиційні зони, фінансові стимули та гарантії для іноземних інвесторів. Зазначене сприятиме залученню більшого обсягу інвестицій в економіку країни, її розвитку, покращенню економічного клімату в Україні, стимулюванню підприємництва та забезпеченню сталого розвитку країни. Також важливою є співпраця з міжнародними організаціями та зацікавленими країнами для вивчення найкращих практик та впровадження міжнародних стандартів в українську економіку.

Реформування підприємницької сфери супроводжується не лише переглядом системи управління, але і розширенням використання облікової та аналітичної інформації про діяльність підприємств. Фінансова звітність грає важливу роль у цьому процесі, оскільки з її допомогою відбувається аналіз ефективності діяльності підприємств. Модернізація системи бухгалтерського обліку, зокрема, запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності, вимагає вивчення змін і тенденцій розвитку методики та організації аналізу фінансових результатів, зокрема, Звіту про сукупний дохід. Це стає актуальним завданням для бухгалтерів і аналітиків, які повинні розуміти нові вимоги та підходи до аналізу фінансової звітності та забезпечувати відповідність практики обліку міжнародним стандартам.

У сучасних умовах воєнного стану важливою є проблема формування доходів СГД. Питання достовірності даних фінансового обліку та повнота представлення інформації про доходи стають все більш актуальними для

прийняття управлінських рішень. Зокрема, однією з проблем є формування доходів, фінансових результатів та відображення їх у фінансовій звітності підприємства. Після введення в дію НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» це питання стало ще гострішим. Традиційно фінансові новації викликають дискусії та обговорення, і збільшуються дослідження в напрямку організаційних та методичних аспектів визнання і формування доходів підприємства. Особливу увагу привертає звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), як основне джерело інформації про результативність діяльності підприємства. Його правильне складання та відображення доходів СГД важливі для оцінки ефективності бізнесу та прийняття управлінських рішень.

Дослідження теоретико-методичних та прикладних аспектів вертикального та горизонтального аналізу фінансових показників у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) є актуальним завданням у зв'язку з необхідністю наукового обґрунтування управлінських рішень. Аналітичні інструменти допомагають управлінцям краще зрозуміти фінансовий стан підприємства, виявити тенденції та проблеми, ідентифікувати потенційні ризики та можливості для покращення ефективності діяльності. Таким чином, дослідження їх теоретичних основ і методичних підходів є важливим для розвитку наукової бази управління та фінансового аналізу.

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовили вибір мети та завдань дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка шляхів зростання доходів підприємства.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки наступних ***завдань***:

- визначити сутність формування доходів підприємства;
- охарактеризувати інформаційне забезпечення формування доходів підприємства;
- сформувати фінансово-економічний паспорт Товариства з обмеженою

відповідальністю «Агрофірма «Відродження»;

- проаналізувати склад, структуру, динаміку джерел оборотних активів підприємства;

- висвітлити організаційні засади оборотних активів підприємства;

- обґрунтувати шляхи зростання доходів підприємства в умовах ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Об'єкт дослідження – процес формування доходів підприємства.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів формування доходів підприємства ТОВ «Агрофірма «Відродження».

Методи дослідження. Методи дослідження: порівняння, класифікація, деталізація та ідентифікація, таблиці та рисунки, нормативний, економіко-математичне моделювання, факторний і коефіцієнтний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові публікації вітчизняних вчених у фахових виданнях, академічні видання, монографії, матеріали наукових конференцій, інтернет-ресурси, матеріали фінансової звітності, податкової, статистичної звітності ТОВ «Агрофірма «Відродження».

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень та в практичній видів економічної діяльності.

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 68 сторінках друкованого тексту, у тому числі 22 таблиці, 13 рисунків та 1 додаток на 5 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 41 найменування і подано на 5 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність доходів підприємства

Прибуток та збиток виступають ключовими показниками фінансової звітності, які відображають результати господарської діяльності підприємства за звітний період. Прибуток визначається як перевищення доходів над витратами, тоді як збиток - як перевищення витрат над доходами.

Прибуток є безпосереднім показником успішності господарської діяльності підприємства і відображає здатність підприємства до генерації прибуткових операцій. Збиток, навпаки, вказує на те, що витрати перевищують доходи і підприємство не досягло прибутковості протягом звітного періоду.

Згідно з Концептуальною основою фінансової звітності, прибуток (або збиток) є передумовою дотримання концепції збереження фінансового капіталу за звітний період. Це означає, що прибуток, якщо він є, може бути використаний для зміцнення фінансової позиції підприємства, а збиток може вплинути на його фінансову стабільність та потребу в додаткових ресурсах.

НП(С)БО 15 «Дохід» визначає методологічні засади формування і розкриття інформації про доходи підприємства в бухгалтерському обліку. Цей стандарт встановлює правила для визнання, виміру і відображення доходів у фінансовій звітності, що мають на увазі будь-які прибутки або збільшення економічних вигод, які виникають протягом звітного періоду і призводять до збільшення власного капіталу підприємства, за винятком тих, які пов'язані з внесками власників. Він застосовується всіма підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від їх форми власності, за винятком бюджетних установ та підприємств, які зобов'язані складати фінансову звітність відповідно до МСФЗ.

Дохід визнається в тому випадку, коли він призводить до збільшення активу або зменшення зобов'язань, що в свою чергу призводить до зростання власного капіталу підприємства, за винятком ситуацій, коли зростання капіталу відбувається за рахунок внесків учасників підприємства. При цьому важливо, щоб оцінка доходу була достовірною і можливою до визначення.

Критерії визнання доходу можуть застосовуватися окремо до кожної операції. Проте в деяких випадках їх можна застосовувати до окремих елементів однієї операції або до двох чи більше операцій разом, якщо це впливає з суті такої господарської операції. Наприклад, якщо декілька операцій утворюють одну комплексну угоду або мають взаємозв'язаний характер, то критерії визнання доходу можуть бути застосовані до цілої комплексної угоди або до цих операцій в комплексі, замість застосування їх окремо до кожної операції.

Визнані доходи класифікуються в бухгалтерському обліку за кількома групами, щоби краще відобразити різні джерела доходу та їхній характер, а саме:

- дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - це дохід, отриманий в результаті продажу основної діяльності підприємства;

- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - він отриманий від продажу продукції після врахування всіх витрат, пов'язаних з виробництвом та продажем, таких як сировина, праця та інші операційні витрати;

- інші операційні доходи - це дохід, отриманий від інших операційних джерел, які не включені до доходу від реалізації продукції, таких як оренда, комісійні, ліцензійні оплати тощо;

- фінансові доходи - це дохід, отриманий від фінансових інструментів та операцій, таких як відсотки від банківських вкладів, дивіденди від акцій, прибуток від управління цінними паперами тощо;

- інші доходи - це дохід, отриманий від різних джерел, які не входять до інших категорій доходів, наприклад, відшкодування витрат, страхові виплати

тощо.

Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) є загальним доходом, який підприємство отримує від продажу своєї основної продукції або послуг. Цей дохід не враховує знижки, повернення товарів або непрямих податків і зборів, таких як податок на додану вартість або акцизний збір. Враховуючи ці чинники, виручка може бути чистою або нетто-виручкою.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) визначається шляхом віднімання з доходу від реалізації продукції різних витрат або витратних елементів, таких як знижки, вартість повернених раніше проданих товарів, доходи, які належать комітентам (принципалам) за договорами, а також податки і збори. Це дає більш точне уявлення про чистий дохід, який фактично залишається після врахування всіх витрат і зобов'язань, пов'язаних з реалізацією продукції.

Інші операційні доходи включають в себе різноманітні суми доходів, отриманих в результаті операційної діяльності підприємства, окрім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). Це може включати дохід від операційної оренди активів, дохід від операційних курсових різниць, відшкодування раніше списаних активів, дохід від роялті та відсотків, отриманих залишків коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), а також доходи від реалізації необоротних активів, які утримуються для продажу, та групи вибуття інших активів тощо.

Фінансові доходи включають в себе різні види доходів, отриманих від фінансових інвестицій. Це може включати в себе дивіденди, отримані від участі у капіталі інших компаній, відсотки, отримані від позик або інвестицій у цінні папери, а також інші доходи, отримані від фінансових операцій, які не обліковуються за методом участі в капіталі.

Інші доходи можуть включати в себе різноманітні джерела доходів, які не пов'язані з операційною діяльністю підприємства. Це може включати

дохід від реалізації фінансових інвестицій, таких як продаж цінних паперів або інших фінансових активів. Також до цієї категорії можуть відноситися доходи від неопераційних курсових різниць, отриманих у результаті змін валютних курсів, а також інші доходи, які виникають у процесі господарської діяльності, але не є частиною операційного доходу.

Основними умовами для визнання доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, інших активів) є:

- передача ризиків і вигід покупцеві, пов'язаних із правом власності на продукцію (товар, інший актив).

- підприємство має припинити управління та контроль за реалізованою продукцією (товарами, іншими активами);

- сума доходу (виручки) від продажу повинна бути можливою до достовірного визначення;

- підприємство повинно мати впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигід, а витрати, пов'язані з цією операцією, можуть бути достовірно визначені.

коли відбувається обмін продукцією (товарами, роботами, послугами та іншими активами), які є подібними за призначенням та мають однакову справедливу вартість, дохід не визнається. Це означає, що обмін подібною продукцією не призводить до зміни власного капіталу підприємства, тому його не враховується як дохід. Замість цього, обмін такою продукцією розглядається як обмін однією активною позицією на іншу, і в цьому випадку не відбувається збільшення або зменшення власного капіталу підприємства.

Рівень прибутку або збитку, отриманого або понесеного підприємством є вважається основним індикатором ефективності його господарської діяльності. Фінансовий результат впливає на різні аспекти фінансової стійкості та успішності підприємства, такі як (табл. 1.1).

Отже, фінансовий результат є ключовим фактором, який впливає на різноманітні показники ефективності та рентабельності підприємства.

Таблиця 1.1

Система показників рентабельності підприємства

Показник	Порядок розрахунку	Економічний зміст
Рентабельність підприємства	співвідношення між прибутком та загальними витратами підприємства	високий рівень прибутку вказує на ефективність управління ресурсами та виробничими процесами.
Рентабельність активів	визначає, як ефективно підприємство використовує свої активи для генерації прибутку	висока рентабельність активів свідчить про те, що підприємство вдало використовує свої ресурси.
Рентабельність продукції	відношення між прибутком від продажу продукції та витратами на її виробництво	висока рентабельність продукції свідчить про те, що витрати на виробництво ефективно контролюються, а продукція продається з прибутком.
Рентабельність власного капіталу	відношення між прибутком та власним капіталом підприємства	висока рентабельність власного капіталу вказує на те, що підприємство ефективно використовує свій власний капітал для здобуття прибутку.

Джерело: власна розробка

Отримання облікової інформації за всіма статтями доходів і витрат у Звіті про фінансові результати дозволяє зрозуміти фінансовий стан підприємства та його фінансові результати. Важливою частиною цього звіту є інший сукупний дохід, який включає різні статті доходів і витрат, що не відображаються у прибутку або збитку підприємства.

Алгоритм визначення сукупного доходу підприємства може бути складним і включати обчислення різних фінансових показників на основі різних статей доходів і витрат. Цей процес ілюструється на рис. 1.1.

Зміни у структурі та змісті форми «Звіт про фінансові результати» (або «Звіт про сукупний дохід») відображаються у вимогах НП(С)БО 1, затверджених Міністерством фінансів України. Ці зміни включають розширення переліку статей доходів і витрат, уточнення порядку їхнього представлення, а також введення нових вимог до відображення фінансових результатів. Згідно з оновленими вимогами вводяться нові статті доходів і витрат, такі як результати переоцінки основних засобів, фінансові активи призначені для продажу тощо. Крім того, змінюється порядок розкриття

деяких показників, зокрема, вказання податкових різниць та узгодження фінансового результату з податковим.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		- Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)			
=Валовий прибуток (збиток)					
+Інші операційні доходи		-Адміністративні витрати		-Витрати на збут	-Інші операційні витрати
=Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)					
+Дохід від участі в капіталі	+Інші фінансові доходи	+Інші доходи	-Фінансові витрати	-Втрати від участі в капіталі	-Інші витрати
=Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)					
-(+) Витрати (дохід) з податку на прибуток			+(-) Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування		
=Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)					
+(-) Дооцінка (уцінка) необоротних активів	+(-) Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	+(-) Накопичені курсові різниці	+(-) Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	+Інший сукупний дохід	
=Інший сукупний дохід до оподаткування					
		-Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом			
=Інший сукупний дохід після оподаткування					
Сукупний дохід =Чистий фінансовий результат+Інший сукупний дохід після оподаткування					

Рис. 1.1 - Алгоритм визначення сукупного доходу підприємства

Джерело: власна розробка

Зазначені зміни спрямовані на удосконалення відображення фінансових результатів та забезпечення більшої прозорості та інформативності фінансової звітності підприємств.

Окрема форма «Консолідований звіт про фінансові результати» (або «Звіт про сукупний дохід») (форма № 2-к) використовується для складання консолідованої фінансової звітності юридичними особами. Ця форма дозволяє об'єднати фінансові результати діяльності материнських та дочірніх підприємств з метою отримання загального уявлення про фінансовий стан і результати діяльності групи компаній. Консолідований звіт про фінансові результати включає в себе інформацію про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід всіх підприємств групи. Це дозволяє інвесторам, кредиторам та іншим зацікавленим сторонам отримати повну картину про фінансовий стан та результативність діяльності всієї групи компаній, а не лише окремих юридичних осіб. Така форма є важливим інструментом для аналізу фінансової діяльності великих корпорацій та холдингів, оскільки вона дозволяє виявити синергію та взаємозалежність між різними підприємствами групи.

Додавання четвертого розділу до звіту про фінансові результати відображає значний прогрес у стандартизації та удосконаленні звітності. Розширення цього розділу дозволяє більш детально проаналізувати сукупний дохід підприємства, зокрема, врахувати такі важливі аспекти, як результати переоцінки основних засобів і нематеріальних активів. Це дозволяє збільшити прозорість і доступність фінансової інформації, що є важливим для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін. Ретельне розкриття додаткових складових сукупного доходу сприяє більш точному аналізу фінансового стану підприємства та зрозумінню його фінансових результатів.

Розділення чистого прибутку на ту частину, яка припадає власникам материнської компанії, і на ту, яка припадає на неконтрольовану частку, дозволяє краще відобразити фінансові результати підприємства з урахуванням його структури власності. Це стає важливим у випадках, коли материнська компанія має дочірні підприємства або частки у спільних підприємствах. Подібно, відображення підсумкового рядка – сукупного доходу, дозволяє зрозуміти загальний фінансовий результат, який включає як чистий прибуток, так і інші складові сукупного доходу, які можуть бути значущими для аналізу фінансової стійкості та ефективності підприємства.

Зазначені зміни в структурі Звіту про фінансові результати відображають останні тенденції у галузі стандартів фінансової звітності. Хоча деякі з них суперечать певним вимогам чинних стандартів, їх введення може бути обумовлене потребою узгодження з міжнародними стандартами або вирішенням практичних питань звітності в умовах зміни економічного середовища. У майбутньому може здійснитися адаптація стандартів НП(С)БО 15 «Доходи» і 16 «Витрати» до нової структури Звіту про фінансові результати, щоб уникнути суперечностей та забезпечити послідовність у веденні фінансової звітності.

Зміна в структурі Звіту про фінансові результати відображається у відображенні доходів від основної діяльності у нетто-величині, тобто після вирахування знижок, повернення товарів та непрямих податків. Це може

допомогти уточнити інформацію про реальні доходи, які отримує підприємство від своєї основної діяльності, та забезпечити більш точну картину його фінансового стану.

Звіт про фінансові результати в новій формі все ще включає витрати, подані згідно з їх функціональним призначенням у розділі I «Фінансові результати», а також у розділі III «Елементи операційних витрат». Розрахунок показників прибутковості акцій тепер проводиться у розділі IV, але структура та зміст цих показників залишаються незмінними, що полегшує порівняння даних з попередніми періодами.

1.2. Інформаційне забезпечення формування доходів підприємства

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», введений з 1 січня 2012 року, встановив зобов'язання для публічних акціонерних товариств, банків, страхових компаній та інших підприємств, що здійснюють господарську діяльність за визначеними видами, складати фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність безпосередньо за МСФЗ. Цей крок є необхідним з огляду на те, що фінансова звітність виступає як важливе джерело інформації про економічний розвиток підприємства. Гармонізація фінансової звітності з міжнародними стандартами стає ключовим аспектом, оскільки це дозволяє користувачам зовнішньої інформації, включаючи іноземних інвесторів та партнерів, легше порівнювати та оцінювати доходи і фінансові показники підприємства на міжнародному рівні.

Застосування МСФЗ має декілька ключових позитивних аспектів як для суб'єктів господарювання, що складають фінансову звітність, так і для її користувачів, оскільки:

- МСФЗ створюють єдині стандарти, що дозволяють порівнювати фінансову звітність різних підприємств незалежно від їхньої локації та галузі діяльності;

- МСФЗ роблять фінансову звітність більш зрозумілою та доступною для іноземних інвесторів, що стимулює їхній інтерес до інвестування у підприємство;

- використання МСФЗ сприяє адаптації фінансової звітності до вимог міжнародних ринків, що полегшує вхід на нові ринки та розвиток міжнародного бізнесу;

- МСФЗ сприяють створенню більш прозорої та достовірної фінансової звітності, що дозволяє перевіряти її консистентність та достовірність міжнародними аудиторськими компаніями;

Відмінність МСФЗ від національних систем бухгалтерського обліку полягає в тому, що звітність за МСФЗ формується не на основі законодавчих норм, а враховуючи конкретні фінансові умови. Це означає, що у МСФЗ надається пріоритет економічному змісту перед формою. Цей підхід відповідає принципу превалювання сутності над формою, який також міститься в вітчизняному законодавстві, зокрема в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні». При застосуванні МСФЗ основна увага приділяється економічному змісту операцій та подій, а не лише їх формі чи відповідності законодавчим вимогам. Такий підхід дозволяє забезпечити більш об'єктивну та реалістичну представленість фінансової звітності, що відповідає сучасним вимогам управління та аналізу бізнесу.

НП(С)БО 1, нарівні з іншими нормативними документами з бухгалтерського обліку, містить додатки з формами фінансової звітності та переліком додаткових статей фінансової звітності. Оновлені форми фінансової звітності, зокрема Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід), складають та подають юридичні особи усіх форм власності, що ведуть облік за національними стандартами, а також ті підприємства, які застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності. Винятком є лише суб'єкти малого підприємництва, які, за винятком тих, що ведуть бухгалтерський облік за міжнародними стандартами, звітують за формами з НП(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність». Такий підхід раціональний, оскільки суб'єкти малого

підприємництва часто мають менші обсяги та складність фінансової звітності, тому вони можуть скористатися спрощеними формами, що відповідають їх потребам та можливостям.

Звіт про фінансові результати, або звіт про сукупний дохід, є важливим джерелом інформації для оцінки потенційних змін економічних ресурсів СГД, їх доходів, прогнозування майбутніх грошових потоків та здійснення інших видів прогнозів. Відповідно до пункту 4 розділу I НП(С)БО 1 кількість статей у звіті про фінансові результати не регламентується. Підприємства можуть не наводити статті, за якими відсутня інформація до розкриття, за винятком тих випадків, коли така інформація була включена у попередньому звітному періоді. Це надає певну гнучкість у визначенні структури та складу звіту про фінансові результати, що дозволяє їм адаптувати його до конкретних потреб та особливостей їхньої діяльності. Такий підхід сприяє більш точному та релевантному представленню фінансової інформації користувачам.

Складання звітності за оновленими формами, включаючи звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), дозволяє додавати статті з переліку додаткових статей фінансової звітності, при цьому зберігаючи їх назву й код рядка. Однак, такі додаткові статті повинні відповідати двом критеріям: інформація в додаткових статтях має бути суттєвою, тобто її відсутність може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності; оцінка статей повинна бути достовірною, тобто можна однозначно визначити їхню значущість та відобразити їх у фінансовій звітності. Такий підхід, визначений національними положеннями, відповідає рекомендаціям МСБО 1, згідно з якими кожний суттєвий клас подібних статей повинен бути включений у фінансову звітність, що дозволяє забезпечити повноту та об'єктивність інформації для користувачів.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оновлені форми звіту про фінансові результати мають відмінності у кодах рядків та змістовому наповненні порівняно з П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати».

У новій формі № 2, рядок 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» відображає чистий дохід, що отриманий від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг та інших джерел, зазначених у визначенні, за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів. Цей показник є ключовим для визначення ефективності реалізації продукції та генерування прибутку.

Рядок 2300 «Витрати (дохід) з податку на прибуток» відображає суму витрат або доходу з податку на прибуток, яка визначається згідно з НП(С)БО 17 «Податок на прибуток». Це важливий показник, який відображає оподаткування прибутку підприємства і може суттєво впливати на його фінансові результати та прибутковість.

Поява нового розділу «Сукупний дохід» у Звіті про фінансові результати є важливим кроком у наблизенні підходів до складання фінансової звітності за вітчизняними НП(С)БО та МСФЗ. Відповідно до пункту 3 розділу 1 НП(С)БО 1 сукупний дохід означає зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій. Це відображення сукупного доходу в фінансовій звітності створює більш повну картину фінансових результатів підприємства та дозволяє краще розуміти його фінансову діяльність. Окрім того, інші три розділи звіту про фінансові результати (розділ I «Фінансові результати», розділ III «Елементи операційних витрат» та розділ IV «Розрахунок показників прибутковості акцій») залишаються важливими для аналізу та оцінки фінансової роботи підприємства. Такий підхід дозволяє забезпечити збалансований та повний огляд фінансового стану та результатів діяльності підприємства для різних зацікавлених сторін.

У розділі II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати розкривається інформація про різні аспекти фінансової діяльності підприємства:

- дооцінка (уцінка) необоротних активів (рядок 2400) включає суму дооцінки об'єктів основних засобів і нематеріальних активів за звітний період, що може включати як позитивні, так і негативні зміни вартості активів. Сума дооцінки може бути віднесена до нерозподіленого прибутку або непокритого збитку, відповідно до умов та вимог бухгалтерського обліку;

- дооцінка (уцінка) фінансових інструментів (рядок 2405) вказує на зміну балансової вартості фінансових інструментів, що підлягають хеджуванню, згідно з вимогами НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти»;

- накопичені курсові різниці (рядок 2410) включає суму курсових різниць, які відповідно до вимог НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході;

- частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств (рядок 2415) відображає частку іншого сукупного доходу, що припадає на асоційовані, дочірні або спільні підприємства, у яких підприємство має фінансові інвестиції, облік яких ведеться за методом участі в капіталі;

- інший сукупний дохід (рядок 2445) включає суму іншого сукупного доходу, який не може бути відображений окремою статтею в розділі «Сукупний дохід» через відсутність достатньої суттєвості або включення в інші статті;

- інший сукупний дохід до оподаткування (рядок 2450) визначається як алгебраїчна сума різних складових сукупного доходу до оподаткування, таких як дооцінка (уцінка) необоротних активів, дооцінка (уцінка) фінансових інструментів, накопичені курсові різниці, частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств та інший сукупний дохід. Ця сума використовується для обчислення оподаткованого прибутку підприємства.

Інформація, наведена у розділі II «Сукупний дохід» Звіту про фінансові результати, важлива для: визначення впливу фінансових інструментів на фінансові результати підприємства; розуміння впливу змін валютних курсів на фінансове становище підприємства. Показники зазначеного розділу

допомагають у розкритті різних аспектів фінансової діяльності підприємства, сукупного доходу та його впливу на фінансові результати та оподаткування підприємства.

Нечіткість у визначенні змісту рядка 2445 «Інший сукупний дохід» може викликати плутанину та ускладнити процес формування звітності для бухгалтерів-практиків, особливо тих, хто не має досвіду застосування МСФЗ. Одним із можливих варіантів уникнення такої нечіткості є подальше вивчення відповідних положень МСБО 1 «Подання фінансової звітності», де чітко визначається склад і структура іншого сукупного доходу. Додатково, може бути корисним звернутися до консультацій спеціалістів з бухгалтерського обліку, які мають досвід у роботі з МСФЗ, для отримання допомоги та роз'яснень щодо правильного розкриття цього показника у фінансовій звітності. Додаткова практика та знання можуть допомогти бухгалтерам у вирішенні подібних питань та уникненні непорозумінь у процесі складання фінансових звітів.

Відсутність рядків «Податкові різниці» та «Узгодження фінансового результату та податкового прибутку (збитку)» у оновленому Звіті про фінансові результати може створювати певні труднощі для бухгалтерів у розкритті цих показників у фінансовій звітності. Одним із можливих підходів для вирішення цієї ситуації може бути включення цих показників у відповідні рядки нового розділу «Сукупний дохід» згідно з вимогами НП(С)БО. Це може вимагати додаткових налаштувань та адаптації у процесі складання фінансової звітності, але дозволить забезпечити відповідність звіту законодавчим вимогам та стандартам.

1.3. Фінансово-економічний паспорт Товариства з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «Відродження»

Фірму ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ», було зареєстровано 08.10.2002. Код ЄДРПОУ 31884860. Розмір статутного капіталу - 1200000,00 млн. грн.

Повне найменування юридичної особи:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
АГРОФІРМА ВІДРОДЖЕННЯ

Назва англійською

LIMITED LIABILITY COMPANY AGROFIRMA VIDRODZHENNJA
(LLC AF VIDRODZHENNJA)

LLC «AF «VIDRODZHENNJA»

Уповноважена особа, директор - МАРЦУН ОЛЕКСАНДР
МИКОЛАЙОВИЧ.

Організаційно-правова форма організації ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ»
- ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ. Основний вид
діяльності (КВЕД) – 10.41 Виробництво олії та тваринних жирів.

Контактні відомості компанії ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ»

Телефон: +380414721690 +380414722195

Пошта: tovaf@meta.ua

Адреса: Україна, 13132, Житомирська область, Житомирський
район, село Громада, вулиця Польова, будинок 1

Види діяльності

Основний:

10.41 Виробництво олії та тваринних жирів

Інші:

10.61 Виробництво продуктів борошномельно-круп'яної промисловості

10.91 Виробництво готових кормів для тварин, що утримуються на
фермах

46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і
кормами для тварин

Перелік засновників/учасників юридичної особи наведено табл. 1.2.

Прямий вирішальний вплив має Марцун Олександр Миколайович.

У підприємства ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ» зареєстровано 4 одиниці
автотранспорту в користуванні, та 17 ліцензій.

Таблиця 1.2

Перелік засновників/учасників ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ»

№ з/п	Фізична особа	Адреса засновника	Розмір внеску до статутного фонду, грн.	Частка (%)
1	БАБІЙ АНАТОЛІЙ МИХАЙЛОВИЧ	Україна, 13106, Житомирська обл., Житомирський р-н, село Юрівка, вул.Коцюбинського, будинок 11	240000,00	20,00
2	МАРЦУН ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ	Україна, 13132, Житомирська обл., Житомирський р-н, село Громада, вул.Хутірська, будинок 22	480000,00	40,00
3	МОСПАНЮК ЮРІЙ ІВАНОВИЧ	Україна, 13105, Житомирська обл., Житомирський р-н, село Новий Любар, вул.Бердичівська, будинок 1	240000,00	20,00

Джерело: *smida.gov.ua*

ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ», Перебуває на обліку в органах доходів та зборів, Дійсне свідоцтво ПДВ в реєстрі платників ПДВ і Відсутня реєстрація в Реєстрі неприбуткових установ та організацій.

Місцезнаходження реєстраційної справи - Любарська районна державна адміністрація Житомирської області.

Дата та номер запису про взяття та зняття з обліку в державних та податкових органах представлена у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Дані про облік ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ» в державних та податкових органах

№ з/п	Назва органу	Ідентифікаційний код органу	Дата та номер взяття на облік
1	ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ	37507880	14.10.2002
2	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ, ЛЮБАРСЬКА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ	44096781	17.10.2002 №12-282
3	ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ДПС У ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ, ЛЮБАРСЬКА ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА ІНСПЕКЦІЯ	44096781	11.10.2002 № 12041036

Джерело: *smida.gov.ua*

Тендери ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ» для замовника Новочорторийський технолого-економічний фаховий коледж наведено у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Тендери ТОВ «АФ «ВІДРОДЖЕННЯ» для замовника Новочорторийський технолого-економічний фаховий коледж

№ з/п	Опис лоту	Дата контракту	Сума контракту, грн.
1	Послуги приймання, сушки, очищення та відвантаження сільськогосподарських культур; послуги приймання, сушки, очищення та відвантаження сільськогосподарських культур 1 послуга	30.10.2023	61855
2	Послуги приймання, сушки, очищення та відвантаження сільськогосподарських культур; послуги приймання, сушки, очищення та відвантаження сільськогосподарських культур 1 послуга	12.10.2023	36000
3	Готові корми для сільськогосподарських та інших тварин; макуха соєва 1 тони	02.03.2023	19500

Джерело: smida.gov.ua

Основним джерелом доходів підприємства є: послуги приймання, сушки, очищення та відвантаження сільськогосподарських культур, а також виробництво готових кормів для сільськогосподарських та інших тварин.

Підхід до визнання доходу з надання послуг ґрунтується на оцінці ступеня завершеності операції на дату балансу. Відповідно до цього, дохід визнається пропорційно до ступеня завершеності операції на кінцеву дату звітного періоду. Для того щоби визнати дохід від надання послуг за цим підходом, необхідно мати можливість достовірно оцінити не лише очікуваний дохід, але й ступінь завершення операції на дату звітності, а також витрати, пов'язані з наданням цих послуг. Зазначені підходи дозволяють відобразити реальний стан операції та відповідність доходу рівню завершення послуг, а також більш точно відобразити фінансовий результат операційного періоду, особливо у випадках, коли надання послуг триває протягом тривалого періоду або складається з кількох етапів.

Висновки до розділу 1

1. Основними умовами для визнання доходу від реалізації продукції підприємства є такі: після передачі продукції покупець стає відповідальним за будь-які ризики, пов'язані з власністю на цей товар; після передачі продукції покупцеві підприємство більше не контролює або не впливає на її використання чи долю; підприємство повинно мати достатньо інформації для того, щоб точно визначити суму доходу, отриманого від реалізації продукції; операція повинна приносити підприємству прибуток, і витрати, пов'язані з цією операцією, мають бути контрольовані та можливі до визначення; підприємство повинно мати достатньо інформації для того, щоби точно визначити суму доходу, отриманого від реалізації продукції.

2. Проведений аналіз яскраво показує етап поступового впровадження МСФЗ в систему бухгалтерського обліку України. При цьому зміст форми звіту про фінансові результати відображає максимальну відповідність вимогам міжнародних стандартів. Однак для підприємств, які не працюють за цими стандартами, розуміння та коректне заповнення окремих рядків цієї форми може вимагати додаткових пояснень та прикладів.

3. Інструментарій аналізу фінансової звітності має забезпечувати надійну оцінку фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Це важливо для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та визначення стратегій подальшого розвитку. Аналіз фінансової звітності повинен відповідати вимогам чинного законодавства та враховувати тенденції ринку, що впливають на фінансові результати підприємства. Методика аналізу повинна враховувати вимоги сучасних ринкових відносин і потреб управління, забезпечуючи оперативність та адаптивність. Оскільки вітчизняна система обліку гармонізується з міжнародними стандартами, методика аналізу також повинна відповідати цим стандартам, щоб забезпечити порівнянність та прозорість фінансової звітності. Використання сучасних методів дозволяє більш ефективно аналізувати фінансову звітність, зрозуміти причинно-наслідкові

зв'язки та виявити можливості для оптимізації діяльності. Оновлення методики аналізу фінансової звітності сприятиме підвищенню зацікавленості власників та менеджерів у проведенні аналітичної роботи, що в свою чергу сприятиме покращенню якості управління та конкурентоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ТОВ «АГРОФІРМА «ВІДРОДЖЕННЯ» ТА ШЛЯХИ ЇХ ЗРОСТАННЯ

2.1. Аналіз динаміки джерел формування доходів підприємства

Оптимальні управлінські рішення вимагають аналізу фінансових показників на основі впорядкованих критеріїв та розуміння сутності наведеної інформації. Вертикальний аналіз дозволяє порівняти кожен окремий фінансовий показник з загальною сумою активів або виручки підприємства, що допомагає виявити долю кожного показника у загальній структурі. Горизонтальний аналіз, у свою чергу, дозволяє порівнювати показники фінансової звітності за різні періоди та виявляти їх зміни в часі.

Аналіз доходів і фінансових результатів діяльності підприємства за даними фінансової звітності має на меті надання користувачам необхідної інформації для прийняття управлінських рішень. Основними цілями аналізу є (табл. 2.1):

Таблиця 2.1

Основні цілі аналізу доходів і фінансових результатів підприємства

Етап аналізу	Його значення
Оцінка прибутку рентабельності	допомагає визначити ефективність фінансової діяльності підприємства. Розглядання цих показників дозволяє зрозуміти наскільки успішно підприємство генерує прибуток від своєї діяльності та як висока є рентабельність його інвестованих активів.
Оцінка фінансової стійкості та надійності	допомагає визначити фінансову стійкість підприємства та його здатність виконувати свої фінансові зобов'язання. Це важливо для визначення його надійності як бізнес-партнера.
Виявлення причин збитковості	допомагає виявити фактори, що призводять до збитків, та знайти шляхи для їх усунення.
Визначення резервів для зростання прибутку	дозволяє виявити можливості для покращення своєї прибутковості аналізуючи свої фінансові результати та виявляючи резерви для оптимізації витрат або збільшення доходів.
Оцінка інвестиційної та контрагентської привабливості	допомагає інвесторам та контрагентам оцінити привабливість підприємства для інвестицій та співпраці, враховуючи його фінансові показники та стійкість.

Джерело: власна розробка

У табл. 2.2 проведено аналіз динаміки і структури активів ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки і структури активів ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Актив	31.12.2023		31.12.2023		Приріст		Приріст структури, %
	тис. грн.	структура, %	тис. грн.	структура, %	абс., тис. грн.	відносний, %	
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи	55	0,02	41	0,01	-14	-25,45	0,00
первісна вартість	143	0,04	143	0,04	0	0,00	0,00
накопичена амортизація	88	0,03	102	0,03	14	15,91	0,00
Незавершені капітальні інвестиції	3866	1,12	4494	1,23	628	16,24	0,11
Основні засоби	87728	25,42	120898	33,22	33170	37,81	7,80
первісна вартість	156918	45,46	203952	56,05	47034	29,97	10,58
знос	69190	20,05	83084	22,83	13894	20,08	2,78
Довгострокова дебіторська заборгованість		0,00	3636	1,00	3636		1,00
Усього за розділом I	91649	26,55	129069	35,47	37420	40,83	8,91
II. Оборотні активи							
Запаси	204065	59,12	172825	47,49	-31240	-15,31	-11,63
- виробничі запаси	145970	42,29	121706	33,44	-24264	-16,62	-8,85
- готова продукція	9227	2,67	8735	2,40	-492	-5,33	-0,27
- товари	48863	14,16	42384	11,65	-6479	-13,26	-2,51
Дебіторська заборгованість за							
- продукцію, товари, роботи, послуги	32239	9,34	21165	5,82	-11074	-34,35	-3,52
- розрахунками:	1474	0,43	2061	0,57	587	39,82	0,14
за виданими авансами з бюджетом	1073	0,31	15704	4,32	14631	1363,56	4,00
у тому числі з податку на прибуток		0,00	347	0,10	347		0,10
Інша поточна дебіторська заборгованість	1889	0,55	16581	4,56	14692	777,77	4,01
Гроші та їх еквіваленти	3318	0,96	837	0,23	-2481	-74,77	-0,73
Витрати майбутніх періодів	232	0,07	1141	0,31	909	391,81	0,25
Інші оборотні активи	7203	2,09	4521	1,24	-2682	-37,23	-0,84
Усього за розділом II	251493	72,87	254835	70,03	3342	1,33	-2,84
Баланс	345142	100,00	363904	100,00	18762	5,44	0,00

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2023 року вартість активів ТОВ «Агрофірма «Відродження» зросла на 18762 тис. грн., або на 5,44%, у т.ч. за рахунок необоротних активів

– на 37420 тис. грн., або на 40,83%, тоді як оборотні активи скоротилися. У результаті такої динаміки частка необоротних активів зростає з 26,55% до 35,47%, їх основу складають основні засоби. Вони є незначно зношеними, а коефіцієнт зносу скоротився з 0,44 до 0,41 (рис. 2.1).

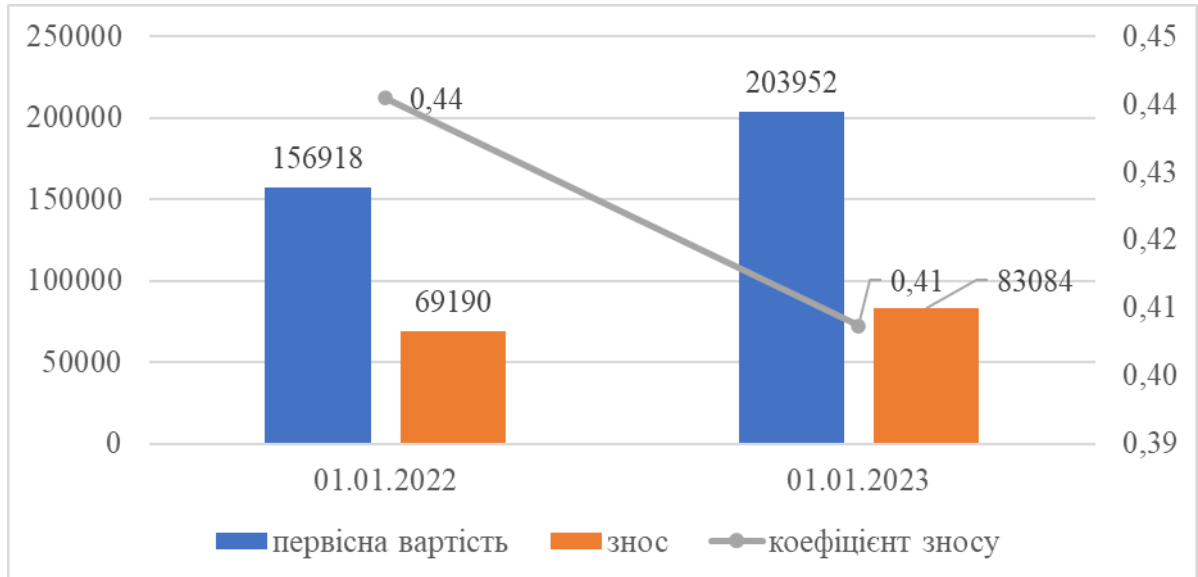

Рис. 2.1 – Динаміка показників стану основних засобів, тис. грн., частка одиниці

Джерело: власні розрахунки

У табл. 2.3 проведено аналіз динаміки і структури пасивів ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки і структури пасивів ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Актив	31.12.2023		31.12.2023		Приріст		Приріст структури, %
	тис. грн.	структура, %	тис. грн.	структура, %	абс., тис. грн.	відносний, %	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Зареєстрований капітал	1200	0,35	1200	0,33	0	0,00	-0,02
Капітал у дооцінках	5837	1,69	5837	1,60	0	0,00	-0,09
Нерозподілений прибуток	144456	41,85	171624	47,16	27168	18,81	5,31
Усього за розділом I	151493	43,89	178661	49,10	27168	17,93	5,20
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							

Закінчення табл. 2.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Довгострокові кредити банків		0,00	28590	7,86	28590		7,86
Усього за розділом II		0,00	28590	7,86	28590		7,86
III. Поточні зобов'язання і забезпечення							
Короткострокові кредити банків	115330	33,42	87367	24,01	-27963	-24,25	-9,41
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	378	0,11	3177	0,87	2799	740,48	0,76
товари, роботи, послуги	24230	7,02	17216	4,73	-7014	-28,95	-2,29
розрахунками з бюджетом	5018	1,45	187	0,05	-4831	-96,27	-1,40
у тому числі з податку на прибуток	4799	1,39		0,00	-4799	-100,0	-1,39
розрахунками зі страхування	188	0,05	154	0,04	-34	-18,09	-0,01
розрахунками з оплати праці	644	0,19	595	0,16	-49	-7,61	-0,02
Поточні забезпечення	476	0,14	191	0,05	-285	-59,87	-0,09
Інші поточні зобов'язання	43521	12,61	43239	11,88	-282	-0,65	-0,73
Усього за розділом III	191649	55,53	156656	43,05	-34993	-18,26	-12,48
Баланс	345142	100,00	363904	100,0	18762	5,44	0,00

Джерело: власні розрахунки

Приріст пасивів обумовлений зростанням власного капіталу на 27168 тис. грн., або на 17,93% (за рахунок нерозподіленого прибутку), і довгострокових кредитів – на 28590 тис. грн. Натомість поточні зобов'язання скоротилися на 34993 тис. грн., або на 18,26%, у т.ч. за рахунок короткострокових кредитів банків – на 27963 тис. грн., або на 24,25%.

Структурні зрушення пов'язані зі зростанням частки власного капіталу із 43,89% до 49,10%, у т.ч. за рахунок нерозподіленого прибутку – із 41,85% до 47,16%. Питома вага довгострокових кредитів зросла на 7,86%, у т.ч. за рахунок скорочення частки короткострокових кредитів на 9,41%. Останні становлять основну частину поточних зобов'язань, яка скоротилася з 33,42% до 24,01%. Питома вага поточних зобов'язань скоротилася з 55,53% до 43,05%.

Розрахунок показника власного оборотного капіталу наведено на рис. 2.2.

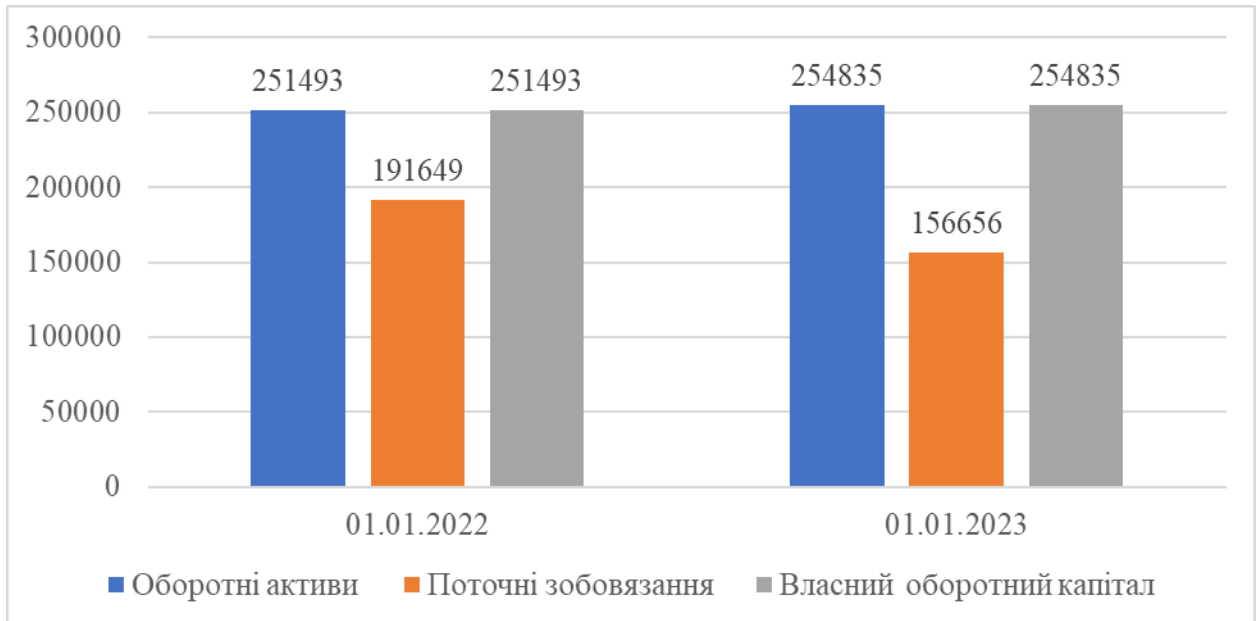

Рис. 2.2 – Динаміка показника власного оборотного капіталу ТОВ «Агрофірма «Відродження», тис. грн.

Джерело: власні розрахунки

Позитивною ознакою діяльності підприємства є наявність додатної величини власного оборотного капіталу та його зростання з 251,5 млн. грн. до 254,8 млн. грн.

Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства розпочинається з оцінки доходів, витрат, прибутку, збитку, іншого сукупного доходу та сукупного доходу, які відображаються у Звіті про фінансові результати або Звіті про сукупний дохід. Для цього використовуються методи вертикального та горизонтального аналізу:

Вертикальний аналіз полягає у визначенні відсоткового співвідношення кожного окремого показника фінансових результатів (наприклад, доходів, витрат, прибутку) до загальної величини (наприклад, валового доходу або валових активів). Це дозволяє зрозуміти, яку частку у загальній структурі складає кожен окремий показник і які тенденції спостерігаються в їх динаміці. Горизонтальний аналіз полягає у порівнянні

фінансових результатів підприємства протягом декількох звітних періодів. Це дозволяє виявити зміни в показниках в часі та визначити тенденції їх розвитку. Аналіз за допомогою цих методів допомагає виявити ключові фінансові тенденції підприємства, визначити його фінансову стабільність та ефективність, а також здійснити порівняльну оцінку з іншими періодами чи підприємствами.

Включення до аналізу іншого сукупного доходу та сукупного доходу є важливим кроком у розвитку аналізу фінансових результатів підприємства. Ці показники можуть виявитися значущими для розуміння фінансової ситуації підприємства та його перспектив. Інший сукупний дохід включає різноманітні елементи, такі як результати переоцінки активів, курсові різниці, частка іншого сукупного доходу асоційованих підприємств та інші складові, які не враховуються у звичайних показниках прибутку та збитку. Сукупний дохід, у свою чергу, відображає всі доходи, включаючи інший сукупний дохід, та відображає комплексне уявлення про доходи підприємства. Розширення переліку об'єктів аналізу з урахуванням цих показників дозволить отримати більш повне уявлення про фінансові результати підприємства та забезпечить більш об'єктивну оцінку його фінансової стабільності та ефективності.

Протягом 2022-2023 років обсяг продаж ТОВ «Агрофірма «Відродження» скоротився на 154590 тис. грн., або на 23,67%, собівартість реалізованої продукції – на 23,75%, валовий прибуток – на 23,24% (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Аналіз фінансових результатів та сукупного доходу ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Стаття	2022, тис. грн.	2023, тис. грн.	Приріст	
			абс., тис. грн.	віднос- ний, %
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	653235	498645	-154590	-23,67
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(539996)	(411726)	128270	-23,75

Закінчення табл. 2.4

1	2	3	4	5
Адміністративні витрати	(6676)	(6965)	-289	4,33
Валовий прибуток	113239	86919	-26320	-23,24
Інші операційні доходи	9515	70789	61274	643,97
Витрати на збут	(32763)	(22804)	9959	-30,40
Інші операційні витрати	(33589)	(80038)	-46449	138,29
Прибуток від операційної діяльності:	49726	47901	-1825	-3,67
Інші фінансові доходи	820	8896	8076	984,88
Інші доходи	24	177	153	637,50
Прибуток до оподаткування	40323	44298	3975	9,86
Витрати (дохід) з податку на прибуток	(8124)	(7130)	994	-12,24
Чистий прибуток	32199	37168	4969	15,43
Сукупний дохід	32199	37168	4969	15,43

Джерело: власні розрахунки

Через суттєве зростання інших операційних доходів на 61274 тис. грн., або на 644%, прибуток до оподаткування збільшився на 3975 тис. грн., або на 9,86%. Чистий прибуток співпадає з сукупним доходом і збільшився з 32199 тис. грн. до 37168 тис. грн., або на 4969 тис. грн. (на 15,43%).

2.2. Аналіз складу, структури доходів підприємства

Звіт про фінансові результати (або Звіт про сукупний дохід) має свою структуру, яка може ускладнити безпосередній аналіз окремих складових, таких як доходи і витрати. У таких випадках аналітична таблиця стає корисним інструментом для створення зручного формату аналізу, де можна чітко побачити структуру доходів і витрат та їх зміни в часі.

Створення аналітичної таблиці для вертикального аналізу Звіту про фінансові результати дозволить порівняти кожен показник з його загальною сумою або з певним базовим показником і визначити, яку частку він складає в загальній структурі. Це допоможе зрозуміти динаміку розвитку окремих елементів та їх вплив на загальний фінансовий результат підприємства. Будування аналітичних таблиць є ефективним методом для аналізу складних фінансових звітів та дозволяє отримати більш глибоке розуміння фінансової ситуації підприємства.

Вертикальний аналіз за даними Звіту про фінансові результати дійсно дозволяє з'ясувати, яку частку доходів і витрат складають відносно валового прибутку (збитку) підприємства. Це дає можливість користувачам звітності отримати більш глибоке розуміння структури фінансових результатів підприємства і їх вплив на його загальну фінансову діяльність.

Аналітична таблиця, побудована на основі Звіту про фінансові результати, дозволяє систематизувати інформацію про різні складові доходів та витрат, їхню динаміку в часі і відношення до загального валового прибутку (збитку). Це надає можливість зробити висновки щодо ефективності управління доходами та витратами, ідентифікувати ключові фактори, що впливають на фінансовий результат підприємства, та виявити потенційні області для оптимізації. Такий аналіз може бути корисним для різних зацікавлених сторін, включаючи інвесторів, кредиторів, аналітиків і внутрішніх управлінців підприємства, оскільки він дозволяє краще розуміти фінансову стійкість, ризики і можливості підприємства.

Операційні витрати ТОВ «Агрофірма «Відродження» скоротилися з 574535 тис. грн. до 466287 тис. грн., або на 18,84% (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

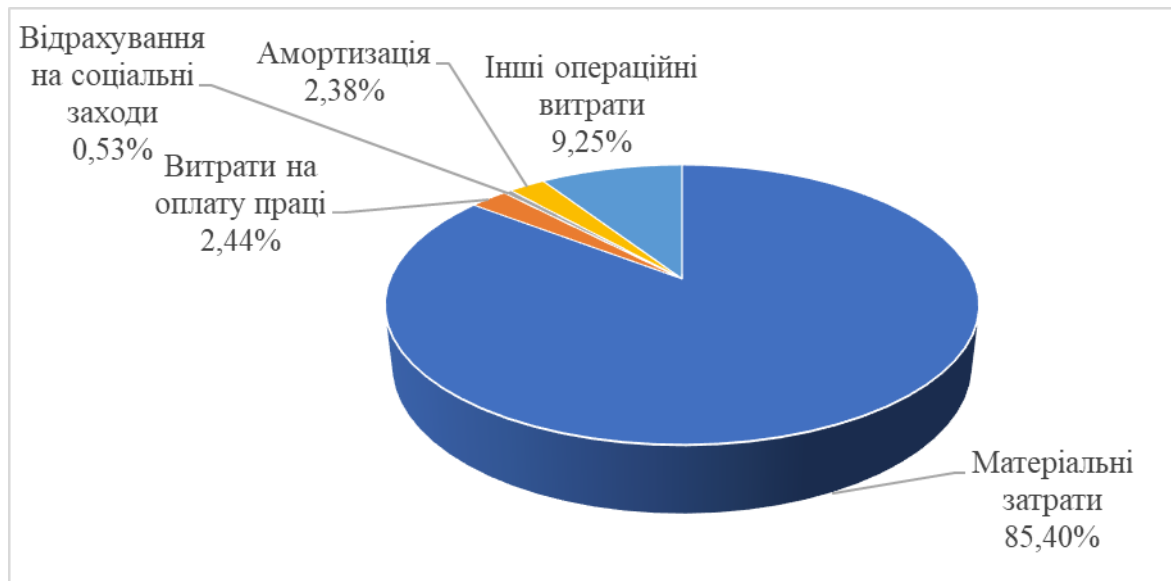
Аналіз динаміки операційних витрат ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Назва статті	2022, тис. грн.	2023, тис. грн.	Приріст	
			абс., тис. грн.	відносний, %
Матеріальні затрати	490657	403819	-86838	-17,70
Витрати на оплату праці	14028	16666	2638	18,81
Відрахування на соціальні заходи	3037	3602	565	18,60
Амортизація	13672	15834	2162	15,81
Інші операційні витрати	53141	26366	-26775	-50,38
Разом	574535	466287	-108248	-18,84

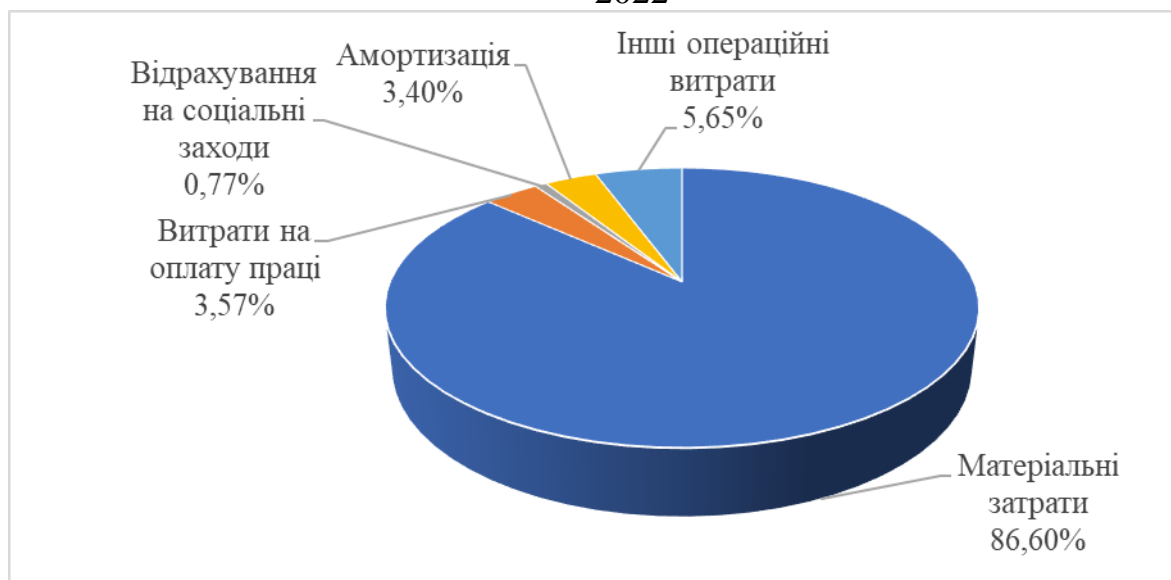
Джерело: власні розрахунки

У структурі операційних витрат ТОВ «Агрофірма «Відродження» (рис. 2.3) превалюють матеріальні витрати, частка яких зросла з 85,4% до 86,6%. Частка інших операційних витрат скоротилася з 9,25% до 5,65%.

Витрати на оплату праці є незначними, але зросли з 2,44% до 3,57%. Також збільшилася питома вага витрат на амортизацію – із 2,38% до 3,4%.

2022

2023

Рис. 2.3 – Структура операційних витрат ТОВ «Агрофірма «Відродження», %

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2022-2023 років ТОВ «Агрофірма «Відродження» має чистий відтік коштів у сумах відповідно 1335 тис. грн. і 2418 тис. грн. (табл. 2.6). Чистий рух коштів від операційної діяльності збільшився з 55168 тис. грн. до 80338 тис. грн., або на 25170 тис. грн. (на 45,62%).

Таблиця 2.6

Аналіз руху коштів ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Назва статті	2022, тис. грн.	2023, тис. грн.	Приріст	
			абс., тис. грн.	віднос- ний, %
I. Операційна діяльність				
Надходження від:				
- реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	754685	661206	-93479	-12,39
- цільового фінансування	233	258	25	10,73
- авансів від покупців і замовників	446	191	-255	-57,17
- повернення авансів	627	1118	491	78,31
- відсотків за поточними рахунками	28	29	1	3,57
- від боржників (неустойки, штрафи)	21	12	-9	-42,86
- від операційної оренди	284	295	11	3,87
- інші надходження	287	1317	1030	358,89
Витрачання на оплату:				
- товарів (робіт, послуг)	(670881)	(515544)	155337	-23,15
- праці	(10840)	(13487)	-2647	24,42
- відрахувань на соціальні заходи	(2985)	(3862)	-877	29,38
- зобов'язань з податків і зборів	(12008)	(43076)	-31068	258,73
- інші витрачання	(2420)	(4853)	-2433	100,54
Чистий рух коштів від операційної діяльності	55168	80338	25170	45,62
II. Інвестиційна діяльність				
Надходження:				
- від реалізації необоротних активів		100	100	
- від отриманих відсотків		729	729	
- від погашення позик	1200	13877	12677	1056,42
Витрачання на придбання:				
- необоротних активів	(14645)	(24349)	-9704	66,26
- надання позик	(2333)	(28185)	-25852	1108,10
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-15779	-37898	-22119	140,18
III. Фінансова діяльність				
Надходження від отримання позик	142696	150920	8224	5,76
Витрачання на:				
- погашення позик	(173410)	(182033)	-8623	4,97
- сплату дивідендів	(3536)	(6660)	-3124	88,35
- виплату процентів	(5527)	(5922)	-395	7,15
- інші платежі	(948)	(1233)	-285	30,06
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	-40725	-44928	-4203	10,32
Чистий рух грошових коштів за звітний період	-1335	-2418	-1083	81,12
Залишок коштів на початок року	4203	3318	-885	-21,06
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	450	-63	-513	-114,00
Залишок коштів на кінець року	3318	837	-2481	-74,77

Джерело: власні розрахунки

Чистий відтік коштів від інвестиційної діяльності збільшився із 15779 тис. грн. до 37898 тис. грн., або на 22119 тис. грн. (на 140,18%). Чистий відтік коштів від фінансової діяльності збільшився з 40725 тис. грн. до 44928 тис. грн., або на 4203 тис. грн. (на 10,32%). Таким чином, операційна діяльність генерує притік коштів, фінансова та інвестиційна – відтік.

Визначення показника податкового навантаження з податку на прибуток може бути важливим для оцінки фінансової ефективності підприємства та його податкової стратегії. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) дійсно дозволяє визначити цей показник залежно від поставлених цілей аналізу.

Основні способи визначення податкового навантаження з податку на прибуток з використанням Звіту про фінансові результати представлено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7

Основні способи визначення податкового навантаження з податку на прибуток

№ з/п	Показник навантаження	Спосіб розрахунку	Економічний зміст
1	Відношення податку на прибуток до доходу підприємства	відношення суми оподаткованого прибутку до загального доходу підприємства	вимірює, яка частина доходу підприємства йде на оплату податку на прибуток
2	Врахування у чистому доході або фінансовому результаті	частина витрат (доходів) з податку на прибуток у чистому доході або фінансовому результаті	дає змогу зрозуміти, яка частина прибутку підприємства витрачається на оподаткування
3	Урахування у сукупному доході підприємства	включає податкове навантаження разом із звичайними доходами підприємства та іншим сукупним доходом	вимірює, яка частина сукупного доходу припадає на податок на прибуток

Джерело: власна розробка

Визначення податкового навантаження допомагає розкрити вплив оподаткування на фінансові результати підприємства та може бути корисним для аналізу фінансової стійкості та прийняття управлінських рішень.

Інформація про рівень податкового навантаження з податку на прибуток має велике значення для планування оптимізації оподаткування та вироблення організаційних заходів з метою збільшення грошових потоків підприємства. Оптимізація оподаткування полягає у знаходженні легальних шляхів мінімізації податкових платежів, використанні податкових пільг та знижок, а також у впровадженні ефективних податкових стратегій.

Інформація про рівень податкового навантаження допомагає підприємству:

- розробляти ефективні податкові стратегії шляхом аналізу рівня податкового навантаження, зменшення податкових витрат та оптимізації податкового навантаження;

- мінімізація податкових ризиків шляхом розуміння структури податкових платежів, уникнення потенційних податкових ризиків та недоречного оподаткування;

- збільшення грошових потоків шляхом мінімізації податкових платежів, зростання чистого прибутку, який може бути використаний для інвестицій, розвитку бізнесу та інших цілей;

- дотримання податкового законодавства, оскільки оптимізація оподаткування має здійснюватися в межах чинного законодавства та без порушення податкових норм. Уникання штрафних санкцій та інших негативних наслідків можливе лише при дотриманні законодавчих вимог.

Попередня рекласифікація статей Звіту про фінансові результати в аналітичній таблиці є важливою складовою для проведення загального аналізу і дозволяє зрозуміти вплив різних фінансових показників на загальний фінансовий результат підприємства та визначити їхню динаміку в порівнянні з попереднім періодом.

В аналітичній таблиці можна виділити такі ключові показники, що дозволяють провести глибокий аналіз доходів і фінансових результатів (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

Ключові показники аналізу доходів і фінансових результатів

№ з/п	Показник	Його при значення
1	Вплив доходів і витрат на суму валового прибутку (збитку)	дозволяє зрозуміти, як ці показники впливають на валовий прибуток або збиток підприємства
2	Фінансовий результат від операційної діяльності	вказує на ефективність операційної діяльності підприємства
3	Фінансовий результат до оподаткування і чистий фінансовий результат	визначає фінансовий результат після врахування податків та інших витрат.
4	Частка різних видів витрат у загальних витратах	дозволяє оцінити структуру витрат підприємства та виявити можливі напрямки їх оптимізації
5	Частка різних видів прибутку та збитку у сумі доходів або збитку	допомагає зрозуміти структуру доходів та збитків підприємства
6	Податкове навантаження прибутку підприємства	дозволяє оцінити рівень оподаткування підприємства та потенційні можливості його оптимізації

Джерело: власна розробка

У табл. 2.9 наведено аналіз показників рентабельності ТОВ «Агрофірма «Відродження».

Таблиця 2.9

Аналіз показників рентабельності ТОВ «Агрофірма «Відродження»

Стаття	Од. виміру	2022	2023	Абсолютний приріст
Собівартість продаж	тис. грн.	(539996)	(411726)	128270
Валовий прибуток	тис. грн.	113239	86919	-26320
Чистий обсяг продаж	тис. грн.	653235	498645	-154590
Прибуток від операційної діяльності:	тис. грн.	49726	47901	-1825
Прибуток до оподаткування	тис. грн.	40323	44298	3975
Витрати (дохід) з податку на прибуток	тис. грн.	(8124)	(7130)	994
Чистий прибуток	тис. грн.	32199	37168	4969
Власний капітал	тис. грн.	151493	178661	27168
Активи	тис. грн.	345142	363904	18762
Показники рентабельності				
- витрат	%	20,97	21,11	0,14
- продаж	%	7,61	9,61	1,99
- активів	%	9,33	10,21	0,88
- власного капіталу	%	21,25	20,80	-0,45
Податкове навантаження				
- на прибуток до оподаткування	%	20,15	16,10	-4,05
- на продажі	%	1,24	1,43	0,19

Джерело: власні розрахунки

Протягом 2022-2023 років показник рентабельності витрат збільшився з 20,97% до 21,11%, або на 0,14%, рентабельності продаж - із 7,61% до 9,61%, або на 1,99%, рентабельності активів – із 9,33% до 10,21%, або на 0,88%. Проте показник рентабельності власного капіталу скоротився із 21,25% до 20,80%, або на 0,45%. Податкове навантаження на прибуток до оподаткування скоротився з 20,15% до 16,10%, або на 4,05%; на продажі – із 1,24% до 1,43%, або на 0,19%.

Таким чином, більшість показників рентабельності демонструють тенденцію до зростання, за виключенням рентабельності власного капіталу (це не є негативом, оскільки збільшилася величина власного капіталу і покращилася фінансова стійкість підприємства). Розуміння рівня податкового навантаження допомагає підприємству раціонально використовувати свої ресурси та забезпечує стабільність його фінансового стану. Загальний аналіз фінансових результатів на основі таких аналітичних таблиць надає повний обсяг інформації для ухвалення управлінських рішень та розробки стратегій для підвищення ефективності діяльності підприємства.

2.3. Шляхи зростання доходів підприємства в умовах ТОВ «Агрофірма «Відродження»

При складанні Звіту про фінансові результати важливо дотримуватися вимог НП(С)БО, МСБО, МСФЗ, які стосуються визнання та відображення доходів, витрат, прибутків і збитків. Це забезпечує відповідність фінансової звітності нормам та вимогам, а також дозволяє забезпечити її достовірність та порівнянність з іншими періодами та підприємствами.

Основні положення НП(С)БО 15 «Дохід» та МСБО 18 «Дохід» мають багато спільних аспектів і визначають схожі поняття та принципи обліку доходів. Варто відзначити, що в НП(С)БО 15 не надається конкретного визначення поняття «доходу», але ця категорія трактується у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Тут дохід визначається як

збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що призводить до зростання власного капіталу, за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників. Це визначення відповідає загальноприйнятим міжнародним стандартам і сприяє уніфікації підходів до обліку доходів відповідно до міжнародних та національних вимог.

Визначення поняття «дохід» за МСБО 18 зосереджується на валових надходженнях економічних вигід протягом періоду, які виникають в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання. Ці економічні вигоди приводять до зростання власного капіталу, і це є основним критерієм для визнання доходу за МСБО. На відміну від норм НП(С)БО 15, де дохід визначається як збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що приводить до зростання власного капіталу, за МСБО 18 дохід визнається лише в тому випадку, коли він приводить до зростання власного капіталу, а не просто до збільшення активів чи зменшення зобов'язань. Ця різниця в підходах може вплинути на облікове відображення деяких господарських операцій, залежно від того, які саме елементи структури змінюються в результаті цих операцій і який вплив вони мають на власний капітал підприємства.

Вітчизняна практика бухгалтерського обліку, включаючи класифікацію доходів, є більш деталізованою порівняно з міжнародними стандартами, оскільки враховує специфіку національного ринку та потреби користувачів фінансової звітності. Національний План рахунків України також впливає на класифікацію доходів і надає більше деталей щодо їхнього обліку. МСБО намагаються забезпечити загальноприйнятність та порівнянність фінансової звітності між різними країнами, що може приводити до меншої деталізації у класифікації доходів порівняно з національними стандартами. Такі відмінності у підходах до класифікації доходів виникають через різні потреби та вимоги користувачів фінансової звітності, а також через специфіку ринку та регулювання у кожній конкретній країні.

Визначення витрат і методи їх обліку в МСБО не надається. Замість

цього, відповідна інформація розглядається у КОФЗ, яка визначає загальні принципи підготовки фінансової звітності. МСБО, такі як МСБО 2 «Запаси» і МСБО 23 «Витрати на позики» містять конкретні вимоги щодо обліку витрат у певних ситуаціях або контекстах, таких як облік запасів або витрат на позики. Однак вони не надають загального визначення витрат або повного переліку методів їх класифікації та обліку.

У Звіті про фінансові результати або Звіті про сукупний дохід підприємства витрати можуть бути подані за різними критеріями, такими як елементи (або характер витрат) та види діяльності (або функціональний метод). Подання витрат за елементами дозволяє розглядати їх у контексті конкретних категорій, таких як адміністративні витрати, витрати на розробку, виробничі витрати тощо. Це допомагає зрозуміти структуру витрат і їхнє призначення. Подання витрат за видами діяльності дозволяє розглядати їх у залежності від того, яка функція або операційна діяльність виконується за допомогою цих витрат. Наприклад, витрати можуть бути розділені на витрати, пов'язані з виробництвом, маркетингом, дистрибуцією тощо. Обидва методи допомагають зрозуміти, як витрати розподіляються та на які цілі вони спрямовані в межах підприємства.

У вітчизняній практиці, згідно з НП(С)БО 1, визначаються такі види прибутку (збитку): валовий, фінансовий результат від операційної діяльності, фінансовий результат до оподаткування і чистий фінансовий результат. Ці категорії дозволяють зрозуміти фінансову продуктивність підприємства та його фінансові перспективи. У міжнародній практиці, зокрема за МСБО 1, зазвичай використовуються три основних категорії прибутку: валовий прибуток, прибуток до оподаткування і чистий прибуток. Фінансовий результат від операційної діяльності не визначається окремо, оскільки в міжнародних стандартах немає такого поділу на види діяльності підприємства. Замість цього, операції підприємства поділяються на діяльність, що продовжується, та діяльність, що припиняється. Це важливо враховувати при аналізі фінансової звітності підприємства, оскільки різниця

в підходах може вплинути на трактування фінансових показників та їхнє порівняння між підприємствами з різних країн або використання різних міжнародних стандартів у фінансовому аналізі.

Виправдано відзначити, що основним нововведенням Звіту про фінансові результати відповідно до вимог НП(С)БО 1 є обов'язок розкриття інформації про сукупний дохід. У звіті ця інформація подається у розділі II. Згідно з пунктом 3 НП(С)БО 1, сукупний дохід визначається як зміни у власному капіталі протягом звітного періоду внаслідок господарських операцій та інших подій, за винятком змін капіталу, які виникають внаслідок операцій з власниками. Це визначення ідентичне визначенню сукупного доходу згідно з МСБО 1. Ця вимога є важливою для забезпечення більшої прозорості та розуміння щодо фінансового стану та результатів діяльності підприємства, оскільки сукупний дохід враховує всі зміни у власному капіталі, які не відображаються в формі звіту про прибуток.

Інші сукупні доходи - це доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства, але напряму впливають на збільшення або зменшення власного капіталу. Вони визнаються окремо і реєструються у фінансовій звітності. Звіт про фінансові результати містить інформацію про інший сукупний дохід до оподаткування, який включає інші сукупні доходи, та його зменшення на суму податку на прибуток, пов'язаного з іншим сукупним доходом. Отже, в результаті отримуємо інший сукупний дохід після оподаткування, який є одним з показників у фінансовій звітності підприємства. Порівняно з вітчизняними стандартами, МСФЗ визнають інші складові сукупного доходу та класифікують їх за характером. Крім того, міжнародні стандарти враховують частку іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств, які обліковуються за методом участі в капіталі. Такий підхід сприяє більшій деталізації та прозорості у звітності, що може бути корисним для зацікавлених сторін, які аналізують фінансові результати підприємства.

Висновки до розділу 2

1. Протягом 2023 року вартість активів ТОВ «Агрофірма «Відродження» зросла на 18762 тис. грн., або на 5,44%, у т.ч. за рахунок необоротних активів – на 37420 тис. грн., або на 40,83%, тоді як оборотні активи скоротилися. У результаті такої динаміки частка необоротних активів зросла з 26,55% до 35,47%, їх основу складають основні засоби. Вони є незначно зношеними, а коефіцієнт зносу скоротився з 0,44 до 0,41.

2. Приріст пасивів обумовлений зростанням власного капіталу на 27168 тис. грн., або на 17,93% (за рахунок нерозподіленого прибутку), і довгострокових кредитів – на 28590 тис. грн. Натомість поточні зобов'язання скоротилися на 34993 тис. грн., або на 18,26%, у т.ч. за рахунок короткострокових кредитів банків – на 27963 тис. грн., або на 24,25%.

3. Структурні зрушення пов'язані зі зростанням частки власного капіталу із 43,89% до 49,10%, у т.ч. за рахунок нерозподіленого прибутку – із 41,85% до 47,16%. Питома вага довгострокових кредитів зросла на 7,86%, у т.ч. за рахунок скорочення частки короткострокових кредитів на 9,41%. Останні становлять основну частину поточних зобов'язань, яка скоротилася з 33,42% до 24,01%. Питома вага поточних зобов'язань скоротилася з 55,53% до 43,05%. Позитивною ознакою діяльності підприємства є наявність додатної величини власного оборотного капіталу та його зростання з 251,5 млн. грн. до 254,8 млн. грн.

4. Протягом 2022-2023 років обсяг продаж ТОВ «Агрофірма «Відродження» скоротився на 154590 тис. грн., або на 23,67%, собівартість реалізованої продукції – на 23,75%, валовий прибуток – на 23,24%. Через суттєве зростання інших операційних доходів на 61274 тис. грн., або на 644%, прибуток до оподаткування збільшився на 3975 тис. грн., або на 9,86%. Чистий прибуток співпадає з сукупним доходом і збільшився з 32199 тис. грн. до 37168 тис. грн., або на 4969 тис. грн. (на 15,43%).

5. Операційні витрати ТОВ «Агрофірма «Відродження» скоротилися з

574535 тис. грн. до 466287 тис. грн., або на 18,84%. У структурі операційних витрат ТОВ «Агрофірма «Відродження» превалюють матеріальні витрати, частка яких зросла з 85,4% до 86,6%. Частка інших операційних витрат скоротилася з 9,25% до 5,65%. Витрати на оплату праці є незначними, але зросли з 2,44% до 3,57%. Також збільшилася питома вага витрат на амортизацію – із 2,38% до 3,4%.

6. Протягом 2022-2023 років ТОВ «Агрофірма «Відродження» має чистий відтік коштів у сумах відповідно 1335 тис. грн. і 2418 тис. грн. Чистий рух коштів від операційної діяльності збільшився з 55168 тис. грн. до 80338 тис. грн., або на 25170 тис. грн. (на 45,62%).

7. Чистий відтік коштів від інвестиційної діяльності збільшився із 15779 тис. грн. до 37898 тис. грн., або на 22119 тис. грн. (на 140,18%). Чистий відтік коштів від фінансової діяльності збільшився з 40725 тис. грн. до 44928 тис. грн., або на 4203 тис. грн. (на 10,32%). Таким чином, операційна діяльність генерує притік коштів, фінансова та інвестиційна – відтік.

8. Протягом 2022-2023 років показник рентабельності витрат збільшився з 20,97% до 21,11%, або на 0,14%, рентабельності продаж - із 7,61% до 9,61%, або на 1,99%, рентабельності активів – із 9,33% до 10,21%, або на 0,88%. Проте показник рентабельності власного капіталу скоротився із 21,25% до 20,80%, або на 0,45%. Податкове навантаження на прибуток до оподаткування скоротився з 20,15% до 16,10%, або на 4,05%; на продажі – із 1,24% до 1,43%, або на 0,19%.

9. Впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку, оскільки вони гармонізуються з міжнародними стандартами, орієнтовані на створення єдиного принципу складання фінансової звітності. Це сприяє не лише підвищенню довіри до фінансової звітності підприємств, але й забезпечує користувачам більш повну, точну та порівняльну інформацію для прийняття рішень щодо доходів.

ВИСНОВКИ

1. Основними умовами для визнання доходу від реалізації продукції підприємства є такі: після передачі продукції покупець стає відповідальним за будь-які ризики, пов'язані з власністю на цей товар; після передачі продукції покупцеві підприємство більше не контролює або не впливає на її використання чи долю; підприємство повинно мати достатньо інформації для того, щоб точно визначити суму доходу, отриманого від реалізації продукції; операція повинна приносити підприємству прибуток, і витрати, пов'язані з цією операцією, мають бути контрольовані та можливі до визначення; підприємство повинно мати достатньо інформації для того, щоби точно визначити суму доходу, отриманого від реалізації продукції.

2. Проведений аналіз яскраво показує етап поступового впровадження МСФЗ в систему бухгалтерського обліку України. При цьому зміст форми звіту про фінансові результати відображає максимальну відповідність вимогам міжнародних стандартів. Однак для підприємств, які не працюють за цими стандартами, розуміння та коректне заповнення окремих рядків цієї форми може вимагати додаткових пояснень та прикладів.

3. Інструментарій аналізу фінансової звітності має забезпечувати надійну оцінку фінансового стану та результатів діяльності підприємства. Це важливо для прийняття обґрунтованих управлінських рішень та визначення стратегій подальшого розвитку. Аналіз фінансової звітності повинен відповідати вимогам чинного законодавства та враховувати тенденції ринку, що впливають на фінансові результати підприємства. Методика аналізу повинна враховувати вимоги сучасних ринкових відносин і потреб управління, забезпечуючи оперативність та адаптивність. Оскільки вітчизняна система обліку гармонізується з міжнародними стандартами, методика аналізу також повинна відповідати цим стандартам, щоб забезпечити порівнянність та прозорість фінансової звітності. Використання сучасних методів дозволяє більш ефективно аналізувати фінансову звітність,

зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки та виявити можливості для оптимізації діяльності. Оновлення методики аналізу фінансової звітності сприятиме підвищенню зацікавленості власників та менеджерів у проведенні аналітичної роботи, що в свою чергу сприятиме покращенню якості управління та конкурентоспроможності підприємства.

4. Протягом 2023 року вартість активів ТОВ «Агрофірма «Відродження» зросла на 18762 тис. грн., або на 5,44%, у т.ч. за рахунок необоротних активів – на 37420 тис. грн., або на 40,83%, тоді як оборотні активи скоротилися. У результаті такої динаміки частка необоротних активів зросла з 26,55% до 35,47%, їх основу складають основні засоби. Вони є незначно зношеними, а коефіцієнт зносу скоротився з 0,44 до 0,41.

5. Приріст пасивів обумовлений зростанням власного капіталу на 27168 тис. грн., або на 17,93% (за рахунок нерозподіленого прибутку), і довгострокових кредитів – на 28590 тис. грн. Натомість поточні зобов'язання скоротилися на 34993 тис. грн., або на 18,26%, у т.ч. за рахунок короткострокових кредитів банків – на 27963 тис. грн., або на 24,25%.

6. Структурні зрушення пов'язані зі зростанням частки власного капіталу із 43,89% до 49,10%, у т.ч. за рахунок нерозподіленого прибутку – із 41,85% до 47,16%. Питома вага довгострокових кредитів зросла на 7,86%, у т.ч. за рахунок скорочення частки короткострокових кредитів на 9,41%. Останні становлять основну частину поточних зобов'язань, яка скоротилася з 33,42% до 24,01%. Питома вага поточних зобов'язань скоротилася з 55,53% до 43,05%. Позитивною ознакою діяльності підприємства є наявність додатної величини власного оборотного капіталу та його зростання з 251,5 млн. грн. до 254,8 млн. грн.

7. Протягом 2022-2023 років обсяг продаж ТОВ «Агрофірма «Відродження» скоротився на 154590 тис. грн., або на 23,67%, собівартість реалізованої продукції – на 23,75%, валовий прибуток – на 23,24%. Через суттєве зростання інших операційних доходів на 61274 тис. грн., або на 644%, прибуток до оподаткування збільшився на 3975 тис. грн., або на 9,86%.

Чистий прибуток співпадає з сукупним доходом і збільшився з 32199 тис. грн. до 37168 тис. грн., або на 4969 тис. грн. (на 15,43%).

8. Операційні витрати ТОВ «Агрофірма «Відродження» скоротилися з 574535 тис. грн. до 466287 тис. грн., або на 18,84%. У структурі операційних витрат ТОВ «Агрофірма «Відродження» превалюють матеріальні витрати, частка яких зросла з 85,4% до 86,6%. Частка інших операційних витрат скоротилася з 9,25% до 5,65%. Витрати на оплату праці є незначними, але зросли з 2,44% до 3,57%. Також збільшилася питома вага витрат на амортизацію – із 2,38% до 3,4%.

9. Протягом 2022-2023 років ТОВ «Агрофірма «Відродження» має чистий відтік коштів у сумах відповідно 1335 тис. грн. і 2418 тис. грн. Чистий рух коштів від операційної діяльності збільшився з 55168 тис. грн. до 80338 тис. грн., або на 25170 тис. грн. (на 45,62%).

10. Чистий відтік коштів від інвестиційної діяльності збільшився із 15779 тис. грн. до 37898 тис. грн., або на 22119 тис. грн. (на 140,18%). Чистий відтік коштів від фінансової діяльності збільшився з 40725 тис. грн. до 44928 тис. грн., або на 4203 тис. грн. (на 10,32%). Таким чином, операційна діяльність генерує притік коштів, фінансова та інвестиційна – відтік.

11. Протягом 2022-2023 років показник рентабельності витрат збільшився з 20,97% до 21,11%, або на 0,14%, рентабельності продаж - із 7,61% до 9,61%, або на 1,99%, рентабельності активів – із 9,33% до 10,21%, або на 0,88%. Проте показник рентабельності власного капіталу скоротився із 21,25% до 20,80%, або на 0,45%. Податкове навантаження на прибуток до оподаткування скоротився з 20,15% до 16,10%, або на 4,05%; на продажі – із 1,24% до 1,43%, або на 0,19%.

12. Впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку, оскільки вони гармонізуються з міжнародними стандартами, орієнтовані на створення єдиного принципу складання фінансової звітності. Це сприяє не лише підвищенню довіри до фінансової звітності підприємств, але й

забезпечує користувачам більш повну, точну та порівняльну інформацію для прийняття рішень щодо доходів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Будзяк В. М., Будзяк О. С. Розподіл рентних доходів в агросфері. *Збалансоване природокористування*. 2015. № 4. С. 10-16.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2023 № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15?find=1&text=%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B3#w1_38
3. Дерій В. А., Попіна С. Ю. Економічні показники витрат підприємства та собівартості продукції в обліку, статистиці й аналізі. *Облік і фінанси*. 2015. № 2. С. 15-21.
4. Інструкція про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> .
5. Карпенко О. В., Соболев Г. О. Методика відображення неповної собівартості у системі рахунків бухгалтерського обліку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки*. 2010. № 5(2). С. 93-97.
6. Лебедик Г. В. Особливості обліку готової продукції та її реалізація на підприємстві. *Економіка і регіон*. 2015. № 5. С. 131-135.
7. Лютова Г. М. , Бондар А. М. Методичні аспекти обліку готової продукції. *Фінансовий простір*. 2017. № 1. С. 68-74.
8. Маркова Т. Д., Стрепенюк М. М., Римар Г. А. Аспекти обліку розрахунків з покупцями та замовниками за готову продукцію в сучасних умовах. *Економіка харчової промисловості*. 2018. Т. 10, Вип. 1. С. 96-102.
9. Михайловина С. О. Особливості складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) у сільськогосподарських підприємствах. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2015. Т. 20, Вип. 2(2). С. 180-185.

10. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси», Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.mmfm.gov.ua/file/lhik/364245/file/ias-02.pdf>

11. Нікітішин А. О., Яковенко К. А. Вплив податків на виконання дохідної частини державного бюджету в умовах фінансової децентралізації на прикладі Вінницької області. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). С. 739-742.

12. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.

13. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

14. Подмешальська Ю. В. , Прокопенко А. Ю. Удосконалення обліку та аудит доходів від реалізації готової продукції в умовах використання інформаційних систем та технологій. *Агросвіт*. 2021. № 12. С. 71-81.

15. Приходько М. , Белозерцев В. С., Харакоз Л. В. Документування обліку витрат виробництва готової продукції на промисловому підприємстві. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 2. С. 166-169.

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

17. Про затвердження Методичних рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: Наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0433201-13>

18. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Міністерства промислової політики від 09.07.2007 № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0373581-07#Text>

19. Про затвердження Національного положення (стандарту)

бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

20. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

21. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

22. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999 № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#>

23. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів»: Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 № 193. URL: <http://surl.li/jhnzd>

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 15 «Доходи»: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

25. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

26. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

27. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: Наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>

28. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість: Наказ Міністерства

фінансів України від 28.01.2016 № 21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0159-16#Text>

29. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 2-підприємництво (річна) «Структурне обстеження підприємства»: Наказ Державної служби статистики України від 25.06.2021 № 132. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0132832-21#n11>

30. Про затвердження форми Податкової декларації з податку на прибуток підприємств: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-15#n20>

31. Про скасування та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Державної служби статистики України, Міністерства статистики України та Державного комітету статистики України: Наказ Державної служби статистики України від 22.10.2021 № 266. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0266832-21#Text>

32. Прудивус Л. В. Державна підтримка підприємництва в агровиробництві України на засадах стійкості доходів. *Вісник аграрної науки*. 2017. № 4. С. 65-69.

33. Рибалко О. М., Ніколаєнко Д. В. Удосконалення обліку готової продукції і її реалізації. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2018. № 2. С. 71-77.

34. Сидоренко О. О. Облік та оподаткування реалізації готової продукції за цінами нижче звичайних цін. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2018. Т. 23, Вип. 8. С. 182-186.

35. Сидоренко С. Проект «АгроОлімп Зрошення». Планування та аналіз фінансових надходжень та витрат - шлях до підвищення дохідності агробізнесу. *Техніко-технологічні аспекти розвитку та випробування нової техніки і технологій для сільського господарства України*. 2018. Вип. 22. С. 203-209.

36. Скрильник І. І., Окань Р. М. Прогнозування чистого доходу агрофірми «Урожай» на основі адаптивних моделей. *Економіка і регіон*. 2013.

№ 4. С. 166-173.

37. Сторожук Т. М. Елементи облікової політики підприємств щодо інших необоротних матеріальних активів. *Вісник Черкаського університету. Серія : Економічні науки*. 2018. Вип. 2. С. 79-87.

38. Сухорукова О. Д. , Матюха М. М. Проблематика обліку готової продукції на підприємстві та шляхи її вирішення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2019. № 15(2). С. 35-38.

39. Тарлопов І. О., Шостак Ю. П. Актуальні проблеми організації обліку готової продукції на підприємстві. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 6. С. 35-37.

40. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2023 № 435-IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ru/ed20131011#Text>

41. Шендригоренко М. Т. Актуальні питання обліку та аудиту малоцінних оборотних і необоротних матеріальних активів. *Бізнес-навігатор*. 2018. Вип. 4. С. 185-188.